

Sygn. akt IV CSK 10/18

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z powództwa R. Z.
przeciwko K. Z.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 maja 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 16 marca 2017 r., sygn. akt V ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej złożonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 marca 2017 r., skarżąca K. Z. powołała się na jej oczywistą zasadność; wskazała także na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie oraz występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych.

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała stwierdzić żadnej z powołanych przez skarżącą przyczyn kasacyjnych.

Jak przyjęto w judykaturze Sądu Najwyższego, przesłanka oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Jest tak w szczególności wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarzuty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka zaskarżenia. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można

dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, i z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Odnosząc te uwagi do okoliczności sprawy, dostrzec należało, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazano żadnego przepisu prawa, którego naruszenie - w świetle przedstawionej we wniosku jurystycznej argumentacji - czyniłoby ją zasadną, a tym bardziej zasadną w stopniu ewidentnym i widocznym już *prima vista*. Wzmianka dotycząca dziennika budowy jako dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. nie została we wniosku rozwinięta, co zwalniało w tej mierze od potrzeby bliższych rozważań. W pozostałym zakresie trzeba przypomnieć, że według utrwalonego stanowiska Sądu Najwyższego Sąd drugiej instancji może oprzeć rozstrzygnięcie na ustaleniach faktycznych dokonanych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, bez potrzeby powtarzania tych ustaleń w uzasadnieniu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 1938 r., C.II 2172/37, Przegląd Sądowy 1938, poz. 380, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1997 r., III CKN 80/97, OSNC 1997, nr 12, poz. 206 i z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., II UK 156/03, niepubl., i z dnia 21 lipca 2017 r., I CSK 636/16, niepubl.), a treść art. 387 § 2¹ k.p.c. nie rzutuje na to zapatrywanie. *In casu* oparcie się przez Sąd Apelacyjny na ustaleniach faktycznych Sądu pierwszej instancji, po uprzednim uznaniu za nieuzasadnione zarzutów naruszenia art. 233 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c., wynikało jednoznacznie z całokształtu uzasadnienia. W ustaleniach tych, wiążących dla Sądu Najwyższego (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), wskazano przy tym wprost, że nakłady na nieruchomość pozwanej zostały poczynione w okresie narzeczeństwa, przed zawarciem związku małżeńskiego.

W skardze nie wykazano również istnienia istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), za takie nie można było bowiem uznać „(...) dokonania wykładni art. 405 w zw. z art. 410 § 2 k.c. przez wyjaśnienie relacji podmiotowych pomiędzy tym, kto uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, a tym kto

je [nienależne świadczenie] spełnił.”. Według utrwalonego stanowiska judykatury, powołanie się na przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga sformułowania określonego problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen, oraz możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl.; z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). W skardze nie przytoczono takich argumentów, możliwych dróg interpretacji, poglądów piśmiennictwa ani doktryny, samo zaś „zagadnienie” nie zostało w istocie wysłowione.

Brak było również podstaw do stwierdzenia przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., którą - w przekonaniu skarżącej - uzasadniały wątpliwości interpretacyjne w zakresie „(...) fragmentu art. 410 § 2 k.c., w którym ustawodawca odnosi się do »zamierzonego celu świadczenia«.”. W orzecznictwie i piśmiennictwie przyjmuje się, że kondykcja *ob rem* może mieć zastosowanie nie tylko w typowym przypadku tzw. przedświadczenia, lecz także w razie świadczenia celem skłonienia do określonego zachowania, względnie w związku z oczekiwaniem na zdarzenie, które nie następuje (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 1975 r., III CRN 479/74, niepubl., z dnia 22 grudnia 1977 r., II CR 474/77, OSNCP 1978, nr 9, poz. 165, z dnia 9 października 2015 r., IV CSK 772/14, niepubl., z dnia 21 kwietnia 2016 r., III CNP 18/15, niepubl., z dnia 16 czerwca 2016 r., V CSK 581/15, niepubl., z dnia 18 stycznia 2017 r., V CSK 198/16, niepubl., i z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 287/16, niepubl.). W skardze nie powołano racji, które skutkowałyby powstaniem poważnych wątpliwości, mogących skłaniać do rozważenia rewizji tej linii orzeczniczej.

Na marginesie należało zauważyć, że motywy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ujawniały istotną sprzeczność argumentacyjną, zważywszy, że powołanie się na przesłankę w postaci oczywistej zasadności skargi jest zasadniczo wyłączone, gdy skarżący jednocześnie twierdzi, iż wykładnia znajdujących zastosowanie w sprawie przepisów prawa skutkuje powstaniem istotnego zagadnienia prawnego lub poważnych wątpliwości interpretacyjnych wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Stan taki koliduje bowiem z twierdzeniem o oczywistej i kwalifikowanej wadliwości kwestionowanego rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, niepubl., z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl., i z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw